

Motion till riksdagen 2005/06:U350

av Rosita Runegrund m.fl. (kd)

Afrika

1 Sammanfattning

Flera positiva framsteg har gjorts i många av södra Afrikas länder under senare år. Ett exempel är att det hållits demokratiska val i Benin, Malawi och Tanzania och den positiva ekonomiska utvecklingen i Kap Verde, Mauritius, Moçambique och Uganda. Ett annat exempel är de minskade antalen hivfall i Uganda och Senegal.

En potentiellt positiv utveckling är att den relativt nybildade afrikanska unionen (AU) kan få stor betydelse för att hantera många av Afrikas utmaningar – förhoppningsvis kan det på sikt betyda lika mycket för Afrika som kol- och stålunionen betytt för Europa. En annan mycket positiv nyhet är att Världsbanken och IMF enats om att skriva av skulder på totalt 310 miljarder kronor som världens 18 fattigaste länder dragit på sig. De ledande industrinationerna, G 8, har lovat att finansiera avskrivningsplanen.

Detta till trots – Afrika brottas fortfarande med enorma problem. Nästan hälften av Afrikas befolkning (ca 300 miljoner) lever på under en dollar per dag. Om trenden fortsätter kommer Afrika att vara den enda regionen i världen med en större andel fattiga år 2015 än år 1990. De inhemska och utländska investeringar som så väl behövs för att få en ekonomisk utveckling minskar i regionen. Länderna har hög frekvens av grova våldsbrott som ett resultat av en bristande intern säkerhet och utbredd korruption.

Hiv/aids-epidemin är en fråga som till stor del kommer att avgöra regionens framtid, liksom möjligheten att skapa fred i de många länder som drabbats av väpnade konflikter och inbördeskrig som härjar på kontinenten.

Kristdemokraterna anser att Afrika måste få ökad prioritet jämfört med andra regioner. Vi ökar därför anslaget till Afrika med 305 miljoner kronor jämfört med regeringen, så att det totala anslaget hamnar på 5 miljarder kronor.

Fel! Okänt namn på

2 Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	1
2	Innehållsförteckning	2
3	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
4	Inledning.....	3
5	Situationen i Afrika söder om Sahara	4
6	Fattigdomsbekämpning	4
6.1	Ett vidgat fattigdomsbegrepp.....	4
6.2	Målet är att uppnå millenniemålen	5
6.3	Svält.....	6
7	Afrikanska initiativ	7
7.1	Den afrikanska unionen (AU).....	7
7.2	Afrikanska unionen sätts på prov i Darfurregionen	8
8	Skuldbördan	8
9	Handel och jordbruk	9
9.1	Det europeiska jordbruket måste ta sitt ansvar	9
9.2	Markfrågan	10
9.3	Vatten	11
10	”Braindrain”	12
11	Hälsa.....	12
11.1	Malaria	12
11.2	Hiv/aids	12
11.3	Tuberkulos.....	13
11.4	Tillgång till mediciner	14
12	Väpnade konflikter	14
12.1	Bristande ledarskap	15
12.2	Flyktingar	15
12.3	Finansiering av krigsmateriel	16
13	Kriminalitet – säkerhet	16
14	Afrikas positiva utveckling.....	17
14.1	Demokratiutveckling	17
14.2	Utbildning.....	17
14.3	Poliobekämpningen	18
15	Demokratisk samhällsstyrning	18
15.1	Det civila samhället	18
15.2	Det partinära biståndet.....	19
16	Kvinnor och barn – Afrikas framtid	19
16.1	Afrikas kvinnor.....	19
16.2	Bistånd riktat till kvinnor.....	20
16.3	Barnen	20

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör stödja UNDP:s presenterade ”millenniemål” med syfte att huvudsakligen inrikta fattigdomsbekämpningen på de hög-prioriterade länderna för att nå millenniemålen för de länder som är i störst behov av hjälp.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom ramen för EU skall uppmuntra till en fördjupad dialog med Afrikanska unionen (AU).
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att restriktioner för införsel av ekologisk jordbruksproduktion från u-länder till EU bör avskaffas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inom EU verka för att tullarna mot världens 49 fattigaste länder tas bort snabbare – även för bananer, ris och socker.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ökat stöd bör gå till utvecklingen av självständiga bondeorganisationer i Afrika.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppmuntra samarbeten kring vattenfrågan inom Afrikanska unionen (AU).
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att mer resurser måste tillföras forskningen om sjukdomar i de fattiga länderna.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sida bör förbättra sina konsekvensanalyser vad gäller hivspridning i de projekt man stöder i Afrika.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att anslaget till det partinära biståndet bör öka.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör sätta hård press på konflikthärjade stater i Afrika så att barn skyddas från tvångsrekrytering till egna eller andra väpnade trupper.

4 Inledning

Afrika är jordens näst största världsdel och består av 54 stater. I den allmänna debatten glöms detta ofta bort och det talas istället om afrikansk historia, afrikansk kultur, afrikansk religion och afrikansk politik (i singularis). Naturligtvis finns det vissa likheter mellan länder och inom olika länder, men också stora olikheter. För att en utveckling skall komma till stånd måste varje enskilt land ta vara på sina specifika förutsättningar och möjligheter och arbeta med de problem som finns i landet, samt lära av andra afrikanska länder som har liknande erfarenheter.

Fel! Okänt namn på

Kristdemokraterna anser att Afrika måste få ökad prioritet jämfört med andra regioner. Vi ökar anslaget till Afrika med 305 miljoner kronor jämfört med regeringens biståndsanslag för år 2006, så att det totala anslaget hamnar på 5 miljarder kronor.

5 Situationen i Afrika söder om Sahara

Afrika söder om Sahara hamnar längst ner på listan över hur utvecklingen i världens fattigare länder ser ut. Halva befolkningen är drabbad av fattigdom i den här regionen. Den privata konsumtionen minskar liksom de inhemska investeringarna. Inflödet av direkta investeringar från utlandet är inte tillräckligt stort för att kompensera utbetalningarna på grund av skulderna.

En ytterligare ödesfråga för regionen är hiv epidemin, som här mer än någon annanstans håller på att förändra hela samhällsstrukturer. De mediciner som skulle kunna hjälpa de drabbade finns inte att tillgå på sjukhusen – ofta för att de är för dyra. Därmed bidrar även vanligare sjukdomar till de höga dödstal som leder till att Afrika mister sin största resurs – sina befolkningar.

De många konflikter som härjar på kontinenten är infekterade härdar som envist utvecklas vidare. Oansvariga ledare och krigsherrar bidrar till uppkomsten och en fortsättning av de rådande situationen. Omvärlden tycks ha blivit immun mot rapporterna om etniska sammanstötningar, flyende människor, lemlästningar, bombningar, systematiskt användande av våldtäkter som vapen och barnsoldater. Våld och krig i Sierra Leone, Sudan, Uganda, Etiopien, Eritrea, Somalia och Kongo är bara några exempel. I andra länder trappas kriminaliteten upp alltmer och acceptansnivån tycks stiga, särskilt i storstäderna. I Nigerias huvudstad Lagos har kriminaliteten länge varit stor, inflyttningen enorm och ingen vet egentligen hur många invånare som finns där. I Kenyas huvudstad, Nairobi, som är centrum för en stor del av de inhemska och utländska frivilligorganisationerna som arbetar i Östafrika, har kriminaliteten haft en ohygglig framväxt de senaste tiotal åren, och det finns inga tecken på att den håller på att avstanna. Den ökade tillgången på lätta vapen som är i omlopp har också ökat riskerna för att brottsoffren mister livet.

6 Fattigdomsbekämpning

6.1 Ett vidgat fattigdomsbegrepp

Fattigdom är inte bara inkomstfattigdom utan består av en rad samverkande faktorer, t.ex. brist på rent vatten, infrastruktur, sjukvård och utbildning. Fattigdomsbekämpningens absoluta mål måste vara att öka varje persons möjlighet och kapacitet att välja sin egen utveckling. Det huvudsakliga ansvaret för fattigdomsbekämpningen ligger självklart hos den enskilda statens regering.

Idag hörs röster från vitt skilda länder i Afrika, att det nu är de afrikanska staternas tur att själva kräva sina beslutsfattare på "good governance". Med multi- och bilateralt stöd från givarländer kan svaga stater stärkas på djupet, bl.a. genom institutionsbygge, demokratisering, kompetensutveckling och interdemokrati inom politiska partier. De enskilda organisationerna, som ofta arbetar nära de enskilda medborgarna, måste ha som uppgift att stärka möjligheterna för befolkningen att ställa rimliga och adekvata krav på sina folkvalda.

Före detta kolonialmaktens övergrepp och exploatering får inte heller glömmas bort och det ansvar som åligger många länder i väst för att stödja f.d. koloniers återuppbyggnad. Samtidigt med detta måste det rena biståndet kompletteras med samarbete på fler plan, inte minst inom det handelspolitiska området.

För en verkningsfull fattigdomsbekämpning krävs insatser på en rad olika områden. Fungerande marknader behövs för att den privata sektorn skall kunna bidra till ekonomisk och social tillväxt, liksom fördelning av tillgångar så att alla grupper i samhället får ta del av tillväxten (som exempelvis odlingsbar mark, utbildning och rent vatten). Alla delar är viktiga för att fattigdomen skall kunna utplånas långsiktigt. Strategierna för utvecklingssamarbetet måste utarbetas i dialog med regeringarna så långt detta är möjligt. När risken finns att biståndet inte når till de bäst behövande bör det kanaliseras genom frivilligorganisationer i landet. Bland åtgärder som krävs ingår bl.a. att öka tillgången till krediter, mark, kunskap och teknologi, stödja småföretagsamhet och kooperativ på mikronivå, skapa arbetstillfällen, öka tillgången till rent vatten, bostad, primärvård, grundutbildning och infrastruktur och inte minst skapa förutsättningar för återvändande flyktingar att integreras i samhället och få en försörjning. För att dessa grundläggande åtgärder skall få bärighet måste demokratin på alla nivåer i samhället stärkas och korrruptionen bekämpas.

6.2 Målet är att uppnå millenniemålen

Att uppnå de huvudsakliga målen från millenniedeklarationen 2000, som i första hand handlar om att halvera andelen extremt fattiga till år 2015, är för Kristdemokraterna ett absolut krav. Som det nu ser ut kommer målet för Afrika söder om Sahara vara uppnått först år 2147. Därför har UNDP pekat på behovet att en handlingsplan som huvudsakligen inriktar sig på de topp- och högprioriterade länderna – de som är i störst behov av hjälp och stöd. Detta ligger helt i linje med Kristdemokraternas egen strategi för utvecklingspolitiken. Kristdemokraterna har presenterat ett liknande förslag, nämligen att begränsa antalet samarbetsländer för att effektivisera utvecklings- och biståndspolitikerna. Grundtanken är densamma som hos UNDP – nämligen att de mest utsatta och fattigaste länderna måste bli föremål för snabb och omfattande uppmärksamhet och påföljande radikala åtgärder.

Inom biståndspolitikerna råder det idag uppenbara brister på ledarskap och samordning, såväl på nationell och internationell nivå EU-nivå. Internationellt

Fel! Okänt namn på

bistånd är ett av de effektivaste vapnen i kampen mot fattigdom, men detta vapen är idag underanvänt och ineffektivt och i behov av en grundläggande reform. Det finns ett skriande behov av att göra världens bistånd mer samordnat och förutsägbart. Transaktionskostnaderna för de länder som betalar bistånd och administrationskostnaderna för de mottagarländer som skall hantera all bistånd är idag orimligt höga.

För att minska transaktions- och administrationskostnaderna är det nödvändigt att de olika biståndsinsatserna samordnas och här kan EU, AU, FN och andra organisationer komma att spela en allt viktigare roll.

6.3 Svält

Svälten sprider sig över Afrika. Oberäkneliga väderförhållanden har medfört längre och svårare torkperioder med uteblivna skördar som följd. Dessutom hotar den förödande hiv/aidsepidemin en hel generation vuxna i arbetsför ålder och lämnar miljontals barn utan föräldrar. Enligt Röda Korset är omkring 30 miljoner människor i behov av hjälp utifrån för att få mat. De värst drabbade länderna i södra Afrika är Lesotho, Swaziland, Malawi, Moçambique, Zambia och Zimbabwe. På Afrikas horn är det Etiopien som drabbats värst. Mer än hälften av de 13 miljoner människor som hotas av svält och undernäring i södra Afrika är barn.

Det finns en mycket tydlig koppling mellan svält och brist på demokratisk utveckling. Det enklaste sättet att härleda svälten i stora delar av Afrika är torkan och spridningen av hiv/aids. Men det finns ingen naturlag som säger att efter torka följer svält eller att folk som är sjuka också svälter. Det främsta skälet till svälten i Afrika är istället fattigdomen. Människor svälter därför att de saknar ekonomiskt och politiskt inflytande över de beslut som ländernas ledare tar. Beslut som kostar miljoner människor livet. Det finns en mycket tydlig koppling mellan svält och demokratisk utveckling. Inte minst gäller det de krav som Internationella valutafonden och Världsbanken ställer på skuldsatta länder om snabba avregleringar och privatiseringar för att länderna i sin tur skall få några skuldavskrivningar på sina lån. Men när staterna släpper på försörjningsgarantierna så skrotas också skyddet av livsmedelsförsörjningen av den egna befolkningen. Det är här den privata sektorn skall gripa in. Men problemet är att så länge västvärlden ger exportsubventioner till sitt eget jordbruk och så länge det finns handelstullar för jordbruksprodukter, kommer inte privata investerare att utveckla någon produktion, och incitamenten för ländernas eget jordbruk minimeras. Ett annat hinder för privata investeringar är landfrågan. Äganderätten är mycket begränsad och instabil. Dessutom har ofta lokala jordbrukare inte möjlighet att skaffa egen mark. Ytterligare problem är ökenspridning, överproduktion som urlakar marken näring och vattenbrist.

En annan problematik är kortsiktigheten i livsmedelshjälpen, som är helt fokuserad på krissituationer men sällan förebyggande och långsiktig.

Därmed fortsätter också svälten i Afrikas länder. Svälten är också nära förknippad med konflikter. Bristen på livsmedel har vid flera tillfällen använts som vapen i väpnade konflikter, vilket till varje pris måste undvikas.

7 Afrikanska initiativ

7.1 Den afrikanska unionen (AU)

Afrikanska unionen (AU) bildades 2001 och kan sägas vara Afrikas motsvarighet till EU. Föregångaren, Organisation för African Unity (OAU), fick utstå mycket kritik för att organisationen var handlingsförlamad och inte ansågs ta itu med kontinentens många inbördeskrig i tillräcklig utsträckning, utan istället koncentrerade sig på ekonomiska och sociala problem. OAU valde bl.a. att inte agera när en miljon tutsier och hutuer mördades i Rwanda 1994, liksom man inte blandade sig i problemen i bl.a. Malawi och Somalia eller Zimbabwe.

Målet med AU är att skapa större samhörighet mellan de 53 medlemsländerna (samtliga afrikanska länder utom Marocko) både politiskt, socialt och ekonomiskt och fördjupa det regionala samarbetet och integrationen på politisk och ekonomisk nivå. Förhoppningsvis kommer detta att leda till att betydelsefulla institutioner kommer att inrättas. Redan har ett panafrikanskt parlament, en kommission och ett råd bildats. Kommissionen är, precis som i EU, motor i samarbetet. Det är viktigt att framhålla AU:s samordnande roll gentemot regionala organisationer som ECOWAS och SADC.

De 53 medlemsländerna har dock fortfarande haft svårigheter med att få organisationen att starta på grund av de många inbördeskrig som fortfarande pågår. I maj 2003 höll AU sitt andra ministermöte i Rwanda. Mötet – en konferens om mänskliga rättigheter – hade som syfte att utvärdera den s.k. Grand Bay-deklarationen och dess rekommendationer för att kartlägga vad som uppnåtts och ta ytterligare steg i positiv riktning för att stärka det regionala systemet för skydd av de mänskliga rättigheterna.

Till skillnad från OAU, som endast innehöll begränsade bestämmelser om de mänskliga rättigheterna, fäster AU större vikt vid skyddet av de mänskliga rättigheterna. Stadgan uttrycker medlemsstaternas beslutsamhet att främja och skydda de mänskliga rättigheterna och folkens rättigheter, att förstärka och förankra de demokratiska institutionerna och rättssamhället. Dessutom är staterna förpliktigade att verka för jämlikhet mellan könen och social rättvisa, tillförsäkra en balanserad ekonomisk tillväxt samt ta avstånd från straffrihet och maktövertagande på olaglig väg. Stadgan ger också AU rätt att ingripa i ett medlemsland i händelse av allvarliga omständigheter, såsom vid krigsförbrytelser, folkmord och brott mot mänskligheten. AU har potentialen att bli en god dialogpartner till omvärlden och underlätta handelssamarbetet. Den stora kris som hiv/aids-epidemin leder till har också tagits upp av AU och här bör en samordning eftersträvas. Trots dessa positiva initiativ är många fortfa-

Fel! Okänt namn på

rande skeptiska till att den nya unionen skall lyckas bättre inom dessa områden än föregångaren.

Kristdemokraterna anser att Sveriges regering skall uppmuntra EU:s organ till en fördjupad dialog med AU vad gäller bl.a. handelsfrågor, hiv/aids-insatser och konfliktlösning samt behovet av en modell för etiskt ledarskap i Afrika.

7.2 Afrikanska unionen sätts på prov i Darfurregionen

FN:s säkerhetsråd har antagit en resolution som uppmanar AU att sända en stor fredsbevarande styrka för att skydda invånarna och undersöka vilka övergrepp som begåtts i Darfurregionen i Sudan.

Idag har AU 1 850 man på plats i Darfur, ett område nästan lika stort som Sverige. Jan Egeland, chef för FN:s katastrofbistånd, anser att det behövs fem gånger så många. Men trots att AU:s soldater inte är många har de haft en viss positiv inverkan för flyktingarna. Deras närvaro är viktig och verkar inge en viss känsla av säkerhet. Det finns dock ännu stora problem med vatten och sanitet. Däremot fungerar matdistributionen relativt väl.

Striderna har nu åter blossat upp och FN har hotat att lämna området. Kristdemokraterna menar att pressen på den sudanesiska regeringen måste öka, för att förmå dem att inte förvärpa den ytterst allvarliga situationen.

8 Skuldbördan

Utlandsskulden för de fattigaste länderna är avsevärt större idag än för 10 eller 20 år sedan. De stora avbetalningar som de afrikanska länderna (framförallt i Afrika söder om Sahara) kämpar med skulle istället behövas för att täcka andra akuta behov inom samhället. Det är därför mycket positivt att Världsbanken och IMF enats om att skriva av skulder på 310 miljarder kronor som världens 18 fattigaste länder dragit på sig. De ledande industrinationerna, G 8, har lovat att finansiera avskrivningsplanen. Nu återstår att se om löftena infrias.

Inflödet av direkta investeringar från utlandet är inte tillräckligt stort för att kompensera utbetalningarna på grund av skulderna. De utländska direktinvesteringarna i Afrika minskade dessutom under slutet av 1990-talet för att istället investeras i medelinkomstländer på andra håll. Radikala skuldavskrivningar är därför ett måste för många av världens fattigaste länder. För att skriva av skulderna måste villkor och krav ställas på en sund ekonomisk politik, en demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter, liksom på tydliga och konkreta handlingsplaner för att bekämpa fattigdomen. Det är viktigt att noggranna analyser görs, så att de länder som kan bli föremål för framtida lån och länder där bistånd fortfarande behövs kan urskiljas. Detta för att undvika att framtida skuldfällor skall drabba enskilda länder.

Kristdemokraterna anser att Sverige bör vara ett föredöme i det internationella samfundet när det gäller skuldavskrivningar och föreslår därför en modell för skuldavskrivning som innebär att den skuldsatta statens små steg mot dessa mål skall ge betydligt större steg i skuldavskrivning. Detta för att dessa länder snabbare skall komma upp ur den hopplösa situation som råder bland många fattiga länder och för att verka som morot för länder att bygga upp sunda samhällsstrukturer.

9 Handel och jordbruk

Afrikas roll i den globala ekonomin är försvinnande liten. Medan regionens export av tillverkade produkter ökade under 80-talet med hela 30 procent per år, har den minskat under stora delar av 1990-talet. Afrikas andel av den globala handeln var under 1980-talet 5 procent, men har sedan dess minskat. Situationen har förvärrats ytterligare p.g.a. att internationella utvecklingsbidrag till Afrika dramatiskt minskat sedan 1992. Den ekonomiska tillväxten har därför bromsats upp ännu mer och gjort det ännu svårare att bekämpa fattigdomen.

9.1 Det europeiska jordbruket måste ta sitt ansvar

Jordbruket är en av de viktigaste sektorerna för att säkerställa försörjning på både mikro- och makronivå. Det måste löna sig för bönder att sälja sina produkter främst inom det egna landet. Idag finns flera skrämmande exempel på att andra kontinenters länder dumpar sin överproduktion i Afrikas länder till mycket låga priser och slår ut de inhemska producenterna. EU är ett sådant negativt exempel.

EU måste ta sitt ansvar och helt avskaffa de protektionistiska tullar som finns mot jordbruksprodukter från Afrika. Dessutom behövs en större koherens mellan jordbrukspolitiken och biståndet. Så länge den gemensamma jordbrukspolitiken är så protektionistisk, är EU-biståndet tyvärr en klen tröst.

Följderna av unionens omfattande subventioner leder till dumping av produktion på u-landsmarknaderna, vilken i sin tur slår ut deras egen produktion genom att förhindra export till EU. Ett exempel på nu gällande protektionism som bör avvecklas gäller restriktioner för införsel av ekologisk jordbruksproduktion från u-länder till EU. En produktion som är alltmer efterfrågad och som betingar ett avsevärt mervärde. Vi är för att exportsubventionerna successivt avvecklas inom den gemensamma jordbrukspolitiken. Målsättningen är en minskad överskottsproduktion och en jordbrukspolitik som tar ett globalt ansvar. Det beslut som fattats om avskaffandet av tullar mot världens 49 fattigaste länder är bra och bör fullföljas i snabb takt, men det är inte rimligt att bananer, ris och socker undantas från beslutet.

Den inhemska afrikanska produktionen måste stödjas så att den kan konkurrera på den internationella marknaden. I längden kommer detta till slut inte

Fel! Okänt namn på

bara att gynna länderna i Afrika utan även den övriga världen då köpkraften ökar i takt med att ekonomierna stabiliseras. Det handlar alltså inte bara om att agera utifrån solidaritet med våra medmänniskor utan också utifrån ett upplyst egenintresse.

Den internationella frihandeln har inneburit mycket för att höja välståndet i många delar av världen. I vissa fall kan dock undantag behövas för mindre utvecklade länder vars ekonomier är instabila och för att möjliggöra inhemsk produktions överlevnad.

En annan sektor som är av avgörande betydelse för många afrikaners existens är den informella sektorn. Den småföretagarverksamhet som trots avsaknad av investeringar eller riktat bistånd har växt upp är den sektor som främst riskerar att drabbas vid avregleringar i ekonomin. Det finns inga garantier att denna sektor skulle bli mer exportinriktad i framtiden, utan snarare skulle den missgynnas. Därför är det mycket viktigt att bistånd och investeringar satsar på att stödja lokal och regional handel under mer organiserade former.

Kristdemokraterna anser att biståndet bör bidra till att stärka jordbruket och de lokala företagens överlevnad. Ökade utländska investeringar och större handelsutbyte bidrar till en positiv utveckling för Afrika, men särskild hänsyn skall tas för att inte utsätta miljön för alltför stora påfrestningar och särskilda insatser måste göras för att säkerställa att befolkningarna får ta del av utvecklingen.

På många håll i Afrika idag försvinner oacceptabelt stora delar av de fattiga jordbrukarnas inkomster in i de korrupta afrikanska regimernas skattkista och det krävs därför ökade insatser till skydd för de afrikanska jordbrukarnas möjlighet att behålla sina förvärvade inkomster. Kristdemokraterna menar att den utbredda statskorruptionen måste bekämpas och ökat stöd bör gå till utvecklandet av självständiga bondeorganisationer och utvecklingen av lokala och regionala marknader.

9.2 Markfrågan

Markfrågan har aktualiserats bl.a. genom den våldsamma utvecklingen i Zimbabwe på senare år. Zimbabwe var länge ett av södra Afrikas framgångsländer. Men sedan markkrisen i landet tog sin början 1997 då president Robert Mugabe planerade att ta cirka fyra miljoner hektar mark från vita lantbrukare och ge dem till den svarta befolkningen har landet i princip kollapsat. Mugabe har beslagtagit mark med hjälp av våld och terror och markägarna har hänvisats till den brittiska staten för kompensation, eftersom orättvisorna uppkommit under det brittiska kolonialstyret. Storbritannien var villigt att finansiera en jordreform, men bara om det kom den fattiga delen av befolkningen till del. Istället gick Mugabe sin egen väg och ändrade konstitutionen för att få bort de hinder för beslagtalande av mark som fanns. Enligt de lagar som finns i Zimbabwe skall regeringen stå för kostnaderna av de förbättringar som har gjorts på den mark som beslagtogs. Inget av detta har förverkligats. Istället har Zimbabwes ekonomi havererat och man har blivit tvungen att importera

mat till landet på grund av den distribution av mark som regeringen genomfört. Våld och mord tillhör vardagen vilket har lett till att hela samhället brutit samman.

Händelseutvecklingen kombinerat med att landet har upplevt den värsta torrperioden på tjugo år har lett till att minst sex miljoner zimbabweaner behöver omedelbar nödhjälp, samt att ytterligare tio miljoner i landets södra delar står på randen till svält. Liknande problem vad gäller fördelningen av mark finns i flera andra afrikanska länder, däribland Sydafrika.

Kristdemokraterna menar att det är självklart att en orättvist fördelad mark måste omfördelas, men detta måste ske under fredliga och juridiskt godtagbara former. De personer som mister sin äganderätt skall kompenseras och skall inte med våld fråntas sin mark.

9.3 Vatten

Tillgång till vatten är avgörande för alla samhällen och ger upphov till diskussioner mellan grannar och konflikter mellan och inom länder och regioner. Vatten har dock också på sina ställen verkat som ett kitt, då samarbeten kring vattnet har lett till en vidare dialog kring andra ämnen. Afrikas vattentillgång är beroende av nederbörd och varierar betydligt mellan olika regioner. Alltför mycket regn, liksom inget regn alls leder emellanåt till katastrofer på kontinenten, som exempelvis översvämningarna i Moçambique och torkan på Afrikas horn bär vittne om. I Afrika söder om Sahara har bara 45 % av befolkningen på landsbygden tillgång till rent dricksvatten (jämfört med 85 % i urbana områden). Trots den dåliga vattentillgången används endast 5 % av vattnet per år för vattenförsörjning och jordbruk. Trots det blygsamma uttaget är det flera länder som börjar få ett allvarligt vattenunderskott. Samarbeten kring vattenfrågan inom exempelvis AU bör uppmuntras i större utsträckning. Det är av högsta vikt att frågan om tillgång till rent dricksvatten får sin lösning. Detta gäller särskilt då man beaktar diskussionen kring att privatisera vatten med bl.a. hänvisning till GATS-avtalen. Det är särskilt viktigt då tillgången på vatten också måste ses ur ett folkhälsoperspektiv.

Frågan om huruvida vatten skall skötas av det offentliga eller om vattenförsörjningen ska privatiseras är mycket omdiskuterad.

Kristdemokraterna anser att försiktighetsprincipen måste gälla i hanteringen av vattenfrågan, så att människor inte står utan vatten om resurserna är så knappa att befolkningen inte kan betala för vattenleveranserna. Den lokala befolkningens demokratiska rättigheter och möjligheter att påverka beslut skall stärkas och respekteras för att förhindra att korrumperade makthavare med egna ekonomiska intressen styr vattenresursfrågan.

Fel! Okänt namn på

10 ”Braindrain”

Ett stort problem i Afrika är massflykten av högt utbildade människor till andra delar av världen. I många länder på kontinenten lämnar läkare, advokater, forskare, ingenjörer, ekonomer och andra högt utbildade personer sina länder i uppgivenhet över den till synes hopplösa situationen. Det är ett stort problem att den bäst utbildade delen av befolkningen lämnar fattiga länder för en framtid i rikare delar av världen. Det är viktigt att det skapas förutsättningar för ökade utländska investeringar som skapar nya jobb och kompetensutveckling.

Denna ”braindrain” orsakas inte bara av ekonomiska skäl utan kan även bero på politiskt förtryck och leda till utflytt till närliggande länder, såsom bl.a. i fallet Zimbabwe. Internationellt utbyte är en utmärkt metod för att sprida kunskap och information, men det är viktigt att vinsterna av utbytet kommer alla till nytta.

Kristdemokraterna anser därför att det behövs riktlinjer och program inom utbildningssamarbetet för att locka utbildade medborgare att stanna eller återvända till sina hemländer. Bästa sättet att förhindra ”braindrain”-effekter är att demokratin och säkerheten stärks.

11 Hälsa

11.1 Malaria

Enligt världshälsoorganisationen WHO insjuknar 500 miljoner människor i malaria varje år, varav två miljoner med dödlig utgång. 90 % av dessa bor i Afrika söder om Sahara. Enligt bl.a. Unicef kommer de mediciner som man idag använder mot malaria att om några år inte längre vara effektiva. Det är i Afrika som den svåraste formen av malaris fyra varianter finns. Det verkar som om världens regeringar har gett upp och att läkemedelsföretagen inte ser några vinster i att satsa på ett botemedel mot malaria. Vi vet att det finns stora möjligheter till vaccin och mediciner som kan bota malaria, men intresset bland läkemedelsbolagen att forska om utvecklingsländernas epidemier (där ibland malaria) är litet. Ca 1 % av nyuppfunna mediciner var direkt avsedda för tropiska sjukdomar. Detta är ohållbart. Kristdemokraterna menar att ytterligare satsningar måste tillföras till förmån för bot av svåra epidemiska sjukdomar i de fattiga länderna.

11.2 Hiv/aids

Antalet hivsmittade i världen fortsätter att öka. Enligt Unaids är 29,4 miljoner av de hivsmittade från afrikanska länder söder om Sahara, vilket gör regionen till den hårdast drabbade i världen. I nio länder har medellivslängden sjunkit

Fel! Okänt namn på

till under 40 på grund av hiv/aids-epidemin. Mer än 5,3 miljoner lever med hiv i Sydafrika idag, 2,9 miljoner av dessa är kvinnor. Sydafrika har därmed det högsta antalet hivinfekterade i världen.

Tio miljoner människor mellan 15–24 år och nästan tre miljoner barn under 15 år är hivsmittade i den här regionen. Hiv/aids orsakar död främst bland människor i produktiv ålder, vilket innebär att grundförutsättningen för tillväxt och utveckling i länderna drabbas.

I en Unaid-rapport från 2004 framgår att 37,3 % av befolkningen i Botswana är hivpositiva, i Swaziland 38,8 %, Lesotho 28,9 %, Zimbabwe 24,6 %, Sydafrika 21,5 % och i Namibia 21,3 %.

Vid sidan av familjen är den värst drabbade samhällssektorn sjukvården. Rädsla för att ta hand om aidssjuka sprider sig bland sjukvårdsanställda. Inom skolväsendet råder också en alarmerande kris då en stor del av lärarna beräknas dö i aids.

Det är viktigt att ständigt arbeta för att bromsmediciner kommer även den värst drabbade kontinenten, Afrika, till del.

Vi anser att Sida bör ställa som krav på sina samarbetsländer i Afrika att kunna uppvisa program för aidspreventionsarbete. Sida bör också förbättra sina konsekvensanalyser vad gäller hivspridning i de projekt man stödjer i Afrika. Detta bör ske i kombination med det stöd för stärkande av flickors och kvinnors rättigheter som idag skall finnas i samtliga analyser och rapporter från Sida.

Uganda och Senegal är de två afrikanska länder som lyckats hejda hivspridningen. Minskningen har skett på grund av nationella preventionsprogram riktade till alla ålderskategorier. Dessutom har stärkandet av kvinnor och flickors självbestämmande genom mikrokreditlån och andra inkomstgenererande insatser visat sig lyckosamt.

11.3 Tuberkulos

Upp till tre miljoner människor i världen dör av tuberkulos varje år och i Afrika smittas över en och en halv miljon människor per år. Tuberkulos är den sjukdom som dödar flest aidssjuka. Eftersom tuberkulos sprids genom luften är smittorisken hög. Obehandlad tuberkulos leder i hälften av fallen till att den drabbade dör inom 2–5 år efter smittotillfället. Behandling av tuberkulos måste genomföras under lång tid och kräver att en effektiv och fungerande hälsovård existerar, liksom välutbildad personal och tillgång till mediciner för att minimera risken att bakterien utvecklar resistens mot existerande läkemedel. Enligt WHO är felaktig behandling värre än ingen behandling alls. I samtliga länder där tuberkulos finns har resistens mot flera mediciner observerats hos patienter. De specialmediciner som krävs för behandling i dessa fall är så dyra att utvecklingsländerna generellt och Afrika speciellt inte har råd att erbjuda behandling för denna form av tuberkulos. Desto mer glädjande är det då att notera det samarbete mellan WHO, Harvard Medical School och Läkare utan gränser som ledde till att priset minskats med 96 % för en av de

Fel! Okänt namn på

viktigaste medicinerna som används för behandling av den multiresistenta formen av tuberkulos.

Kristdemokraterna menar att detta initiativ bör följas av fler liknande samarbeten.

11.4 Tillgång till mediciner

Tillgången till bromsmediciner för de omkring 30 miljoner hivsmittade som finns i Afrika är avgörande för att bryta den uppgivenhet som breder ut sig bland sjukvårdspersonal, skolpersonal och hela befolkningar och som bidrar till den flykt som sker av välutbildad arbetskraft till andra världsdelar. Tillgång till behandling ökar också sannolikheten för att människor frivilligt hivtestar sig, då man annars inte ser någon mening med att ta reda på om man har en sjukdom man ändå inte kan få hjälp för. Det främsta skälet för att säkra tillgång till behandling är dock att det bland Afrikas hivsmittade människor är ca fem miljoner som behöver omedelbar behandling för att inte dö. Den forskning som bedrivs för att finna nya mediciner mot sjukdomar som främst drabbar utvecklingsländerna är av obetydlig storlek till skillnad från den tid då västvärlden hade koloniala intressen i dessa länder. För flera svåra sjukdomar finns det läkemedel, men dessa håller på att försvinna på grund av kommersiella intressen. Många afrikanska länder får förlita sig på veterinärforskning för att ta del av eventuella positiva sidoeffekter som kan komma människor till del. Av de tusentals nya läkemedel som kom ut de senaste tjugo åren var ca 1 procent direkt avsedda för tropiska sjukdomar. En faktor som dessutom försvårar tillgången till mediciner för de fattiga länderna är det s.k. Tripsavtalet (Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights) från 1995 som frantogs de flesta utvecklingsländerna rätten att tillverka s.k. generiska (billigare kopior) mediciner. Rättigheten att tillverka kopiorna återtog i viss mån helt nyligen genom ett avtal i WTO, men fortfarande är medicinerna för dyra för att komma de allra fattigaste till del.

12 Väpnade konflikter

Ett av de största hindren för en varaktig social och ekonomisk utveckling för Afrikas länder är de många väpnade konflikter (mestadels inbördeskrig) som rasar på kontinenten. De senaste 30 åren har mer än trettio krig härjat i Afrika. Konsekvenserna av konflikterna har allvarligt underminerat Afrikas satsningar på att skapa en långvarig stabilitet, välstånd och fred för de afrikanska folken. Det har gjorts mycket för att hindra uppkomsten av konflikter, men också för att skapa fred i länder där konflikter redan har blossat upp. FN har tillsammans med afrikanska organisationer genomfört ett antal konfliktförebyggande, fredsskapande och fredsuppbyggande operationer. FN har även antagit en resolution som förbjuder all handel med diamanter, s.k. konfliktdiamanter, illegal handel med metaller och med trä som kommer från krigs-

drabbade områden, eftersom dessa ofta används för att finansiera inköp av vapen.

Bruket av legosoldater är utbrett och omfattande i södra Afrika. Under förvandling att vara ett säkerhetsföretag, ofta med öppen och legitim verksamhet som front, deltar anställda i pågående väpnade konflikter genom direkt deltagande eller genom att träna och utbilda väpnade styrkor. Den stora svårigheten är att ”komma åt” dessa krigsmånglare och ställa dem till svars för krigsbrott, då de har kommit att stå utanför hela det regelverk som reglerar krigslagar och ”code of conduct” under väpnade konflikter.

Enligt African Development Bank påverkar väpnade konflikter livet för 20 % av befolkningen i Afrika söder om Sahara. Orsakerna är skilda men bidrar gör fördomar och hat knutet till etniska och religiösa skillnader som utnyttjas av ledare för egen vinnings skull, missnöje med regeringar som uppfattas handla mot allmänhetens bästa, att regeringen uppfattas gynna en särskild grupp eller grupper i samhället, arbetslöshet som plötsligt förvandlar rekrytering till regeringstrupper eller andra väpnade grupper till ett sysselsättningsalternativ.

12.1 Bristande ledarskap

Konflikterna i Afrika har nästan alltid sin grund i bristande ledarskap och koppling till fattigdom. Konflikterna har också sin bakgrund i den ojämna fördelningen av värdefulla naturtillgångar, vilka även missbrukas av den sida i konflikten som har kontroll över dem i form av exportinkomster m.m. vilket hjälper till att finansiera fortsatt krigföring. Demokratins stärkande på alla nivåer i samhället är viktigt.

De väpnade konflikterna förstör infrastruktur, ger människor psykiska och fysiska men, skapar fientlighet mellan olika etniska grupper i befolkningen och traumatiserar hela generationer av unga kvinnor och män. Konflikterna leder också till kapitalflykt, minskar inhemska och utländska investeringar i landet och avleder regeringens ekonomiska satsningar inom områden som leder till allmänhetens bästa och de går istället till militära utgifter. Konflikterna påverkar också det internationella biståndet, som istället för att gå till projekt för långsiktig utveckling går till katastrofhjälp.

Kristdemokraterna menar att det är viktigt att världssamfundet tar ett ökat ansvar när det gäller ”post-konflikt”-situationer, dvs. avvapning, återuppbyggnad och efterföljande demokratiseringsprocess med allmänna val.

12.2 Flyktingar

I konflikternas skugga finns ett stort antal flyktingar som lever i flyktingläger, slumområden och s.k. omflyttningsläger. Många flyktingar saknar rättigheter och medborgarskap på de platser de har flytt eller förflyttats till. Rörelsefrihet och arbetstillstånd begränsas, vilket skapar beroende av internationella givare och leder till oerhörda svårigheter för flyktingarna att ändra sina liv. Det finns

Fel! Okänt namn på

siffror på att upp till 100 miljoner människor i Afrika lever utan laglig status på grund av politiska och väpnade konflikter och av ekonomiska skäl. Oavsett de exakta siffrorna är det klart att det inte har funnits så många flyktingar i Afrika sedan tiden för slavhandeln.

Medlemsländerna i AU har beslutat om en konvention som skyddar flyktingar och asylsökande. Regeringarna får inte driva sina befolkningar på flykt och bör betrakta flyktingarna som en tillgång med samma rättigheter som övriga befolkningen.

12.3 Finansiering av krigsmateriel

Stor försiktighet bör iakttas vad gäller handel och investeringar generellt med länder som härjas av konflikter. Exempel på detta är Angola där försäljning av olja under många år försåg regeringsstyrkorna med fortsatt finansiering av krigsmateriel. På liknande sätt har diamantexporten delvis haft betydelse för väpnade grupper i Sierra Leone och oljeförsäljningen i Sudan tillåtit regeringen i Khartoum att fortsätta sina bombningar mot södra delen av landets civilbefolkning.

Här har omvärlden ett stort ansvar för att åtminstone dämpa effekterna av de många konflikter som finns. Etiska bedömningar av handelsavtal med länder i krig bör avgöra samarbetets vara eller icke vara.

13 Kriminalitet – säkerhet

Den på många håll växande kriminaliteten är ett problem som inte kan ignoreras. Civilbefolkningens säkerhet måste kunna garanteras av varje regering som strävar efter att bli respekterad. Om denna grundförutsättning för ett fungerande samhälle inte kan uppfyllas riskeras övriga strävanden efter exempelvis ekonomisk och social utveckling att stjälpas. Brist på säkerhet kopplat med den alltför utbredda korruptionen – ofta på beslutsfattarnivå – gör att förutsättningarna för en process mot demokratisk samhällsstyrning inkluderande fattigdomsbekämpning samt ekonomisk och social utveckling är närmast obefintliga. I länder där polisen på olika sätt deltar i kriminell verksamhet finns inget skydd för enskilda medborgare. Den osäkerhet som detta skapar är ytterligare en orsak till att de som har möjlighet att lämna landet gör det, och följden blir en ”braindrain”, som är så fatal för länderna i Afrika. Kriminaliteten hotar att rasera den ekonomi som finns genom att näringsidkare helt enkelt inte vågar stanna kvar. Människor går inte ut efter mörkrets inbrott och man lever allt mer som isolerade öar i sina hem. Kriminaliteten springer ur de enorma klyftorna mellan rika och fattiga som i de flesta afrikanska länder är mycket påtagliga. Situationen skärps ytterligare då människor vet att många av de enorma rikedomar som ett fåtal sitter på inte sällan tillkommit genom missbruk av allmänna medel. Korruption och mutor är i många länder mer regel än undantag och hotar allvarligt all ekonomisk utveckling.

Brotts- och korruptionsbekämpning måste vara ett prioriterat område för länderna, liksom ett fungerande rättssystem – allt för att utrota fattigdomen och bidra till demokratiska strukturer.

14 Afrikas positiva utveckling

Trots alla dystra prognoser går det att skönja en viss positiv utveckling på ett antal håll i Afrika.

14.1 Demokratiutveckling

Strävanden för att förbättra den politiska situationen görs i många afrikanska länder. Demokratiska val har hållits i flera länder och det civila samhället har växt sig starkare och agerar med allt större självförtroende. MR-organisationer, kvinnorörelser, bonderörelser, fackföreningar, kyrkor och andra religiösa grupper trycker på underifrån och sätter press på de afrikanska regeringarna att reformera sina författningar, öka utrymmet för politisk verksamhet och att tillåta yttrande- och föreningsfriheten. Bildandet av AU är ett tecken på att det också finns en vilja bland afrikanska politiker till en demokratisk utveckling. Genom att uppmuntra politisk pluralism, fria och rättvisa val, civil kontroll av militären, en framgångsrik privat sektor och skydd av fackföreningar och andra civila samhällsgrupper, försöker många afrikanska ledare att inge hopp och erbjuda möjligheter för den afrikanska befolkningen. Ett exempel är utvecklingen i Kenya som är gynnsam. Stödet till samtliga kenyanska partier, genom samarbete mellan svenska kristdemokrater och demokratiska institut i Nairobi, med villkor om ökat väljaransvar och bättre ömsesidig förståelse, har bidragit till enighet mellan oppositionspartierna och ett regimskifte som redan satt positiva spår i landet.

14.2 Utbildning

I Malawi, Uganda, Benin, Mali, Niger och Swaziland ökade antalet barn i grundskolan med mellan 20 och 30 procent under 1990-talet. En politisk enighet råder om att utbildning är en lönsam investering. Det finns inte något skäl till att man inte skulle kunna genomföra grundläggande utbildning för alla i hela regionen. Det kräver inte någon teknologisk revolution utan bara politisk vilja och utvecklingen av en fungerande administration. Kristdemokraterna menar att en konkret åtgärd kan vara slopandet av alla skolavgifter för grundskolan.

Fel! Okänt namn på

14.3 Poliobekämpningen

En annan framgångshistoria är den förhoppningsvis snara utrotningen av sjukdomen polio som framförallt drabbar barn. Bekämpningen av polio tros vara ett av de få uppsatta millenniemål som verkligen uppnåtts. I Västafrika har man startat en vaccinationskampanj som en gång för alla skall få bukt med sjukdomen och 60 miljoner afrikanska barn under fem år skall vaccineras på initiativ av bl.a. WHO, Unicef och andra aktörer utanför FN-systemet. 1990 rapporterades 250 000 personer lida av polio – år 2003 var den siffran nere på under 800 rapporterade fall.

15 Demokratisk samhällsstyrning

Fortfarande är dessvärre demokratin svag i många länder, vilket bl.a. visar sig i form av lågt valdeltagande – särskilt vid lokala val. Dock är det viktigt att komma ihåg att genomförandet av demokratiska val i många fall är tecken på början på en demokratiseringsprocess – och inte slutförandet av den.

Många fastslår att demokrati är minst lika viktigt för mänsklig utveckling som ekonomi. För att bekämpa fattigdom krävs inte bara ekonomisk tillväxt utan också utvecklingen av demokratisk makt.

Demokratiseringen i utvecklingsländerna inleddes i en tid av massfattigdom och omfattande sociala och ekonomiska spänningar och flera länder som började demokratiseras efter 1980 har därefter återgått till mer auktoritärt styre (som t.ex. i Zimbabwe). Många stater har stannat upp någonstans mellan demokrati och diktatur och präglas idag av begränsad politisk frihet och en politik som fungerar dåligt.

15.1 Det civila samhället

I svenskt och internationellt demokratibistånd har man främst fokuserat på stärkande av det civila samhället. Ett starkt civilsamhälle utgör en viktig kraft för att driva utvecklingen, politiskt och socialt, framåt i ett land och bevaka de rättigheter medborgarna skall få åtnjuta. Ökad medvetenhet hos civilsamhället ökar möjligheterna att påverka landets beslutsfattare, så att de verkligen uppfyller de löften som givits.

Kristdemokraterna anser att demokratibiståndet skall inriktas på civilsamhället för att detta skall ställa rättmätiga krav på staten, samtidigt måste man stärka partiväsendet, de statliga institutionerna, rättsväsendet och andra viktiga delar i en modern demokrati.

15.2 Det partinära biståndet

I uppbyggnaden av ett demokratiskt samhälle behövs demokratiska beslutsfattare och demokratiska politiska partier. De svenska riksdagspartierna har under en försöksperiod haft möjlighet att kanalisera biståndsmedel till systempartier i utvecklingsländer i avsikt att främja och stärka demokratin. Vi är mycket positiva till att det s.k. partinära biståndet permanentats och vi anser att anslaget för denna form av bistånd bör öka. Att bygga en demokrati med ett flerpartisystem kräver politiska erfarenheter och kompetens från traditionella och stabila demokratier. Det är även viktigt att det partinära biståndet utgör en större del av det övriga demokratibiståndet, för att mera samordnat stödja demokratiutvecklingen i mottagarländerna. De partinära organisationerna kan med fördel engageras och inbjudas i strategiarbetet inom demokratibiståndet. Det är även viktigt att samordning sker med andra internationella aktörer såsom OSSE, FN, nationella stiftelser, demokratiinstitut och andra organisationer som verkar för demokratisering och flerpartisystem i utvecklingsländer.

Ett av de viktigaste ändamålen för en väl fungerande demokrati är att skapa kanaler mellan medborgare och de politiska institutionerna. Detta riskerar att misslyckas om det inte finns ett fungerande partiväsende. I takt med att det civila samhället på många ställen nu har stärkts måste beslutsfattarna och de formella institutionerna stärkas för att rörelsen mot ett alltmer demokratiskt samhälle skall kunna hållas igång.

Etniciteten har också en framträdande roll. I exempelvis Kenya, visade detta sig i form av partier vars väljarbas togs från den etniska grupp som partiledaren eller majoriteten av partiet tillhör.

Finansiering är ett annat problem som partierna brottas med. Då staten inte tillhandahåller bidrag får man använda sin fantasi och exempelvis starta frivilligorganisationer för att komma i åtnjutande av annat stöd eller söka finansiering hos företag, vilket ofta leder till korruption och nepotism och i förlängningen till korrupta ministerier. Partier och frivilligorganisationer bör uppmuntras till att föra en kontinuerlig dialog.

16 Kvinnor och barn – Afrikas framtid

16.1 Afrikas kvinnor

Brott mot kvinnors rättigheter begås dagligen i Afrika, däribland kvinnlig könsstympning, tvångsäktenskap, våld i hemmet och våldtäkt. Övergripen består av och är ett resultat av kvinnors sociala och ekonomiska ojämlikhet, avsaknad av utbildning, ekonomiska resurser och tillgång till hälsovård. Men även här finns det visst hopp om en mer positiv utveckling inför framtiden. Afrikanska unionen (AU) antog den 11 juli 2003 ett protokoll om kvinnors rättigheter. Det är ett viktigt steg framåt för att förbättra afrikanska kvinnors

Fel! Okänt namn på

situation. De afrikanska regeringarna åtar sig i och med protokollet att eliminera all form av diskriminering och allt våld mot kvinnor i Afrika samt att arbeta för jämställdhet mellan kvinnor och män.

16.2 Bistånd riktat till kvinnor

I framförallt Afrika söder om Sahara är det främst kvinnor som producerar mat. Ändå är kvinnor den del av befolkningen som har minst tillgång till mark. Nödvändiga jordbruksreformer måste därför genomföras som ger kvinnor en mer säker tillgång till mark. Kvinnor saknar allt som oftast också ekonomiska tillgångar, egendom, utbildning, sjukvård och är utsatta för våld och diskriminering på grund av sitt kön. För att effektivisera fattigdomsbekämpningen krävs det därför att ökade insatser riktas mot kvinnor och barn. Undersökningar pekar på att sådant riktat bistånd dessutom ger bättre samhällsekonomiska resultat än övrigt bistånd. Biståndet gagnar i allmänhet även familjens barn och hushåll och effekterna blir därmed större. Projekt för att förbättra tillgången till hushållsvatten är mer framgångsrika om kvinnor är involverade i planering och genomförande. Kvinnor i utvecklingsländerna måste också få ökat självbestämmande, exempelvis rätten till sin egen kropp och sexualitet och rätten att utbilda sig. Jämställdhetsfrågor är således av avgörande betydelse för att uppnå effektiv och hållbar utveckling i Afrika såväl som i andra utvecklingsländer.

Kristdemokraterna föreslår i sitt budgetalternativ att anslagen riktade till kvinnor skall öka med 200 miljoner kronor, alltså nästan en fördubbling från 2005 års nivåer.

16.3 Barnen

Fattigdom och krig slår alltid hårdast mot barnen. Det är barn som främst insjuknar i malaria och dör av sjukdomen. Det är barnen som dör i barnsjukdomar, diaréer och stelkramp som en följd av undernäring och nedsatt motståndskraft. Minornas främsta offer är också barn som inte tänker på att hålla sig till anvisade minröjda stigar och vägar.

Nyckeln till en god utveckling för Afrikas barn är grundläggande hälso- och sjukvård och en grundutbildning för barnen. Dessa rättigheter måste tillgodoses.

Fattigdom, inbördeskrig, familjeproblem, hiv/aids och föräldralöshet har tvingat alltför många barn till ett liv på gatan. Barn som lever på gatan är utlämnade och sårbara och far illa. För flickor som lever på gatan är riskerna mycket stora att de utnyttjas sexuellt eller hamnar i prostitution.

I Afrika återfinns en tredjedel av alla barnsoldater. 120 000 barn strider för olika rebellrörelser och regeringsstyrkor främst i Burundi, Etiopien, Kongo-Kinshasa, Rwanda, Sierra Leone, Sudan och Uganda. Barnen utsätts för och tvingas bli redskap för utförande av ofattbart våld, död, stymplingar, sexuella övergrepp, psykisk och fysisk terror. Barn tvingas till lojalitet, ibland med

Fel! Okänt namn på

hjälp av droger, och kan på grund av sin psykiska och fysiska omognad lätt manipuleras till deltagande i våld som de inte kan ta in eller förstå. Små flickor ges som "fruar" till rebelledare och soldater. De psykiska och fysiska men som barnsoldater bär med sig kommer att kräva massiva insatser från frivilligorganisationer, regeringar inblandade i konflikter och det internationella samfundet för att återföra dem till ett normalt liv.

Kristdemokraterna anser att det är viktigt att insatser inriktas på barnens fysiska och psykiska väl, liksom på samhället för att det senare skall ta emot dem med förståelse, även när man vet vilka fruktansvärda handlingar många har begått.

Stockholm den 5 oktober 2005

Rosita Runegrund (kd)

Holger Gustafsson (kd)

Erling Wälivaara (kd)

Ingvar Svensson (kd)

Annelie Enochson (kd)

Tuve Skånberg (kd)

Alf Svensson (kd)

Else-Marie Lindgren (kd)

Mats Odell (kd)

Gunilla Tjernberg (kd)